

ského chudobince a studentské koleje v Praze, doba, kdy se tak stane, jest zcela nejistou, případně při velké řadě substitucí příbuzenstva zůstavitelky do dálné budoucnosti pošnutou a tato okolnost nemůže tedy nijak již nyní při výměře poplatků dáti nadaci povahu obecné prospěšnosti nebo lidumilnosti. Pouhá okolnost, že nadace byla jako taková přijata úřadem nadačním, nemůže býti rozhodující, poněvadž toho bylo dle platných předpisů potřeby pro uvedený druhořadý účel, jemuž nadace po případě má sloužiti. Zůstavitelka však na prvním místě povolala své příbuzné k nadačním požitkům odkazu, určila sama jmenovitě první poživatele z příbuzenstva, učinila podrobná opatření, jak má býti o to postaráno, by po úmrtí těchto osob další přímí potomci rodičů zůstavitelky byli povoláni k požívání uprázdněných nadačních míst a dle jakých zásad má býti postupováno v otázce, kteří z nich toho nejvíce zasluhují. Přicházejí tedy v úvahu pouze osoby, při nichž rozhoduje jediné poměr příbuzenský k zůstavitelce, a schází tudíž odkazu povaha všeobecné lidumilnosti, užitečnosti nebo prospěšnosti. Příbuzní mají při své přihlášce mimo rodokmen ovšem předložiti též vysvědčení nemajetnosti, ale z poslední vůle zůstavitelky o odkazu vysvítá jasně, že naprostá nemajetnost nerozhoduje o propůjčení nadace vůbec, nýbrž toliko o přednosti uchazeče před jinými stejně oprávněnými. Žalobcům nelze tedy přiřítati pro nepodání stížnosti do poplatkového výměru vůbec zavinění a z něho vzniklou škodu.

Čís. 4939.

Žalobu o zmatečnost nelze odmítnouti (§ 538 c. ř. s.) proto, že byla podána osobou, k tomu neoprávněnou.

Dědic, jenž v řízení pozůstalostním popřel přihlášenou pohledávku a jenž ve sporu proti pozůstalosti o zaplacení pohledávky té nebyl zastoupen, jest i po odevzdání pozůstalosti oprávněn domáhati se žalobou pro zmatečnost, by rozsudek v základní rozepři byl prohlášen zmatečným (§ 529 čís. 2 c. ř. s.).

Žalobu proti pozůstalosti jest doručiti všem přihlášeným dědicům. Domáháno-li se v žalobě zaplacení pohledávky, jež byla v pozůstalostním řízení některými dědici uznána, jinými však popřena, netřeba sice žalobu doručiti oněm, ovšem ale těmto.

(Rozh. ze dne 21. dubna 1925, Rv I 330/25.)

K pozůstalosti po Janu P-ovi přihlásily se jako dědičky ze zákona jednak manželka zůstavitelova Anežka P-ová, jednak dcery zůstavitelovy Karolína V-ová a Marie Š-ová a byla jim pozůstalost též odevzdána. K téže pozůstalosti přihlásil Hugo Š. pohledávku 31.265 Kč, již v pozůstalostním řízení uznaly spoludědičky Marie Š-ová a Karolína V-ová, nikoliv však Anežka P-ová. Hugo Š. podal pak na pozůstalost po Janu P-ovi žalobu o zaplacení 31.265 Kč a navrhl, by doručena byla Karolíně V-ové. Karolína V-ová se k prvnímu roku nedostavila, načež bylo žalobě rozsudkem pro zmeškání pravoplatně vyhověno. Anežka P-ová dozvěděvši se napotom o tomto postupu podala žalobu o zmatečnost, domá-

hajíc se proti Hugonu Š-ovi nálezu, že se rozsudek jakož i řízení o žalobě Hugona Š-a proti pozůstalosti po Janu P-ovi prohlašují zmatečnými a pro zmatečnost zrušují. **P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e** uznal podle žaloby. **D ů v o d y:** Dle § 529 c. ř. s. může právoplatné rozhodnutí býti napadeno žalobou pro zmatečnost, když strana nebyla v řízení vůbec zastoupena, nebo, potřebuje-li zákonného zástupce, nebyla zastoupena takovýmto zástupcem, pokud vedení rozepře nebylo dodatečně řádně schváleno. V tomto sporu jde pouze o otázku, zda pozůstalost po Janu P-ovi, ku které se přihlásily tři dědičky, byla dědičkou řádně zastoupena. Uváží-li se, že podle § 547 obč. zák. dědic přijav dědictví, nastupuje na místo zůstavitele, přihlédně-li se k ustanovení §u 550 obč. zák., že několik osob majících společné právo dědické jest pokládati za osobu jedinou, a že jako takoví jsou zavázáni všichni za jednoho a jeden za všechny, jakož i vezme-li se dále v úvahu § 728 obč. zák., kterým stanoveno, že veškerá pozůstalost náleží osobám, které dědí dle zákona, a dále se zřetelem k § 820 obč. zák., že několik dědiců, kteří se uvázali společně v dědictví, jest právo všem věřitelům pozůstalostním všichni za jednoho a jeden za všechny, má soud za to, že pozůstalost jako strana ve sporu má býti zpravidla zastoupena všemi dědici a že žaloba má býti doručena v š e m p ř i h l á š e n ý m d ě d i c ů m, jinak by nebyla řádně zastoupena. Uváživ ona zákonná ustanovení má soud dále za to, že několik dědiců, k pozůstalosti se přihlásivších, dlužno pokládati za společenství v rozepři ve smyslu §u 11 c. ř. s., dle něhož může několik osob pospolu žalovati nebo žalováno býti, když vzhledem ku předmětu rozepře jsou v právním společenství nebo jsou-li z téhož skutkového a právního důvodu oprávněni nebo zavázáni. Poněvadž podle § 13 c. ř. s. každý společník v rozepři jest naproti odpůrci ve sporu v ten způsob samostatným, že jeho jednání neb opomenutí nejsou druhému ani na prospěch ani na újmu, má soud za to, že jako zástupce dosud neodevzdané pozůstalosti možno žalovati jen ty přihlášené dědice, kteří žalobní nárok popírají. Neboť proti dědicům, kteří nárok třetího uznali, není třeba žaloby, poněvadž oni svým jednáním domnělý protiprávní stav nezpůsobili a proto žalobce proti nim nemá podnětu, by se proti nim dovolával soudu, vždyť dědicové nárok třetího uznavší, mohli by se dovolávat ustanovení §u 45 c. ř. s. a tvrditi, že svým chováním nedali příčiny ku podání žaloby, a žádati náhradu útrat sporu. Ježto Anežka P-ová nároku Hugona Š-a v řízení pozůstalostním neuznala, měla jí býti žaloba doručena a když se tak nestalo, nebyla pozůstalost řádně zastoupena, pokud se týče nebyla dědička Anežka P-ová ve sporu vůbec zastoupena a proto je žaloba podle §u 529 čís. 2 c. ř. s. odůvodněnou. **O d v o l a c í s o u d** napadený rozsudek potvrdil. **D ů v o d y:** Odvolatel především vytýká, že prvý soud měl odmítnouti žalobu podle ustanovení § 538 c. ř. s. Dle tohoto zákonného ustanovení může však žaloba pro zmatečnost neb obnovu usnesením býti odmítnuta jen tehdy, když se neopírá o některý zákonný důvod odporu (§ 529, 531) nebo, není-li podána v zákonné lhůtě. Žalovaný ve sporu ani nenamítal, že těchto zákonných předpokladů zde není. Žalobkyně opírá žalobní nárok výslovně o ustanovení §u 529 čís. 2 c. ř. s. a soud prvý dále zjistil, že žalobkyně dozvěděla se o rozsudku pro zmeškání teprve dne 15. nebo 16. července 1924 a žaloba podána

byla dne 21. července 1924, tedy ve lhůtě Šu 534 odstavec druhý c. ř. s. Nebylo tedy zákonného důvodu, by prvý soudce žalobu usnesením odmítl jakožto nehodící se k roku pro ústní jednání. Dále je nesporno, že v základním sporu žalovaný Hugo Š. podal žalobu na pozůstalost po Janu P-ovi a že k pozůstalosti této přihlásily se jako zákonné dědičky: pozůstalá vdova, nynější žalobkyně Anežka P-ová a zůstavitelovy dcery Marie Š-ová a Karolina V-ová. Jde tedy o to, kdo pozůstalost zastupuje a komu v případě, že jest pozůstalost žalována, žaloba má býti doručena. Zákon v Šu 547 obč. zák. praví, že dědic, jakmile dědictví přijal, nastupuje v příčině něho na místo zůstavitelovo. Z toho plyne, že, přihlásilo-li se k pozůstalosti více dědiců, nastupují všichni na místo zůstavitele a zastupují všichni pozůstalost. Nutno proto žalobu proti pozůstalosti doručiti po rozumu ustanovení Šu 106 c. ř. s. všem přihlášeným dědicům (roz. nejv. s. rak. ze dne 29. července 1913 R I 582 C. für jur. Pr. 91, a ze dne 23. května 1916, čís. Rv II 298/16 úř. sb. č. 1771). Tomu není na odpor ustanovení Šu 547, dle něhož oba, to jest zůstavitele i přihlášené dědice oproti třetímu pokládati jest za jednu osobu, ani ustanovení § 550 obč. zák., dle něhož do právního odevzdání dědictví přihlášení dědici jsou zavázáni rukou společnou a nedílnou, to jest všichni za jednoho a jeden za všechny a, pokud právi jsou po odevzdání dědictví, uvedeno jest v kapitole o uvázání se v dědictví, poněvadž ustanovení tato vyslovují zásadu, jak více dědiců před a po odevzdání pozůstalosti navzájem ručí za dluhy pozůstalostní. O toto ručení se však v tomto případě nejedná, nýbrž jde jen o to, zda pozůstalost Jana P-a v onom základním sporu byla řádně zastoupena. Jest nesporno, že žaloba doručena byla pouze jediné z přihlášených dědiček Karolině V-ové, jak žalobce navrhl. Jest zde tedy nedostatek zákonného zastoupení po rozumu ustanovení Šu 6 c. ř. s. a jest proto rozsudek v základním sporu vydaný pro zmeškání dne 29. ledna 1924 a řízení jemu předcházejší dle ustanovení Šu 477 čís. 5 c. ř. s. zmatečným. Nejvyšší soud rakouský v citovaném rozhodnutí Rv II 298/16 vyslovil názor, že žalována-li pozůstalost o zaplacení dluhu a někteří přihlášení dědicové v řízení pozůstalostním dluh uznali, jiní pak neuznali, postačuje, když žaloba doručí se pouze těm, kdo dluh neuznali, poněvadž není důvodu, by do sporu zatahováni byli také dědici, dluh uznávší. V tomto případě neuznala v řízení pozůstalostním pouze pozůstalá vdova, nynější žalobkyně Anežka P-ová, pročež dle onoho názoru žaloba aspoň jí bezpodmínečně doručena býti musila. Karolina V-ová v řízení pozůstalostním osobně nejednala, nýbrž zastoupena byla vykázaným plnomocníkem Emanuelem V-em, který jménem Karoliny V-ové pohledávku Hugona Š-a uznal. I kdyby tomu však tak nebylo, musila žaloba kromě Karolině V-ové doručena býti i Anežce P-ové. Dále jedná se o to, jaký význam přikládati dlužno okolnosti, že pozůstalost po Janu P-ovi již před podáním oné žaloby přihlášeným dědicům byla prý odevzdána. Soud prvý okolností touto se nezabýval a ji nezjistil. Proto soud odvolací doplnil řízení a zjistil, že odevzdací listina vydána byla dne 27. prosince 1923 dědicům k rukám přihlášené dědičky Anežky P-ové. Stalo se to tedy před podáním oné žaloby, která byla podána u zemského soudu dne 10. ledna 1924. Bylo tedy podání žaloby proti pozůstalosti, která, byvši již dědicům odevzdána, nepozůstávala,

nepřípustné a žalování měli být dědicové, jimž byla pozůstalost odevzdána, § 174 nesp. pat. § 821 obč. zák. I tímto postupem založena byla zmatečnost rozsudku a řízení jemu předcházejícího dle ustanovení §u 477 odst. 4 c. ř. s. Konečně vytýká odvolatel, že žalobkyně není oprávněna k žalobě, poněvadž žaloba pro zmatečnost může být podána jednou stranou proti druhé, totiž některou stranou ve sporu, v němž vydanému rozhodnutí se odporuje, čemuž v tomto případě tak není, poněvadž v onom sporu vystupoval jako žalobce Hugo Š. a žalována tam byla pozůstalost. Ale pozůstalost tuto zastupovala také nynější žalobkyně, jí také měla být žaloba doručena a rozsudek ve sporu tom vydaný dotýkal se také jejích práv, neboť na základě něho jmění pozůstalostní, tedy i ona část jeho, která žalobkyni připadnouti měla a připadla, byla vydána žalovanému. Žalobkyně v základním sporu nebyla zastoupena a právě proto dle ustanovení §u 529 čís. 2 c. ř. s. může napadnouti rozsudek pro zmatečnost, nyní, po odevzdání pozůstalosti, tím spíše, poněvadž pozůstalosti jako takové již tu není a ve sporu jako strana vystupovati nemůže. Ostatně pro oprávnění žalobkyně jest nerozhodno, zda pozůstalost byla odevzdána, či nikoliv, poněvadž žalobkyně jest dědičkou zůstavitele, a tedy zástupkyní pozůstalosti.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Provádějíc důvod nesprávného právního posouzení tvrdí dovolání, že žaloba pro zmatečnost měla být ihned odmítnuta dle §u 538 c. ř. s., poněvadž ji nepodala strana základního sporu, v němž byl vynesen rozsudek, který má být prohlášen zmatečným. Avšak odmítnutí takové, ještě před ústním jednáním, může se státi jen tehdy, nebyla-li žaloba podána v zákonné lhůtě, nebo nespočívá-li na některém z odpůřčích důvodů, uvedených v zákoně. Výtku tuto oděl žalovaný v odvolacím řízení v námitku, že žalobkyně není oprávněna k této žalobě. Vyvrátil ji správně odvolací soud ve svém rozsudku odůvodněním, na něž možno poukázati. Ovšem k podání žaloby pro zmatečnost jest oprávněna jenom hlavní strana základní rozepře a sice ta, která rozhodnutím se cítí stíženou. V základní rozepři byla žalována pozůstalost Jana P-a k ruce přihlášené dědičky Karoliny V-ové. Tato pozůstalost však byla již odevzdáním skončena, netrvá již a nemůže proto ani ve sporu nynějším vystupovati jako žalující strana. Žalobu pro zmatečnost může tedy podati jen nynější žalobkyně, kteráž jako přihlášená dědička již v pozůstalostním řízení opřela pohledávku nynějšího žalovaného, ke sporu základnímu nebyla jako zástupkyně pozůstalosti přibrána, by ji mohla účinně proti žalobě zastupovati, když obě ostatní spoludědičky měly zájem opačný, a po odevzdání pozůstalosti, ručíc za její dluhy dle §u 821 obč. zák., jako dědička jest k tomu povolána, by se žalobou domáhala výroku soudního, že rozsudek v základní rozepři jest zmatečným, poněvadž pozůstalost nebyla řádně zastoupena. V dalším snaží se žalovaný z ustanovení §§ 820 a 821 obč. zák. prokázati správnost svého názoru, že není třeba, by byla žaloba proti pozůstalosti doručena všem přihlášeným dědicům. Tyto zákonné předpisy pojednávají však o ručení několika dě-

dicu před odevzdáním pozůstalosti a po něm oproti věřitelům a odkazovníkům a o poměru postižným mezi nimi samými. Tím dovolatel zajisté nemůže ničeho uvést na podporu svého náhledu. Z dalších ustanovení §§ů 547 a 550 obč. zák., jichž se také ještě dovolává, vyvozují však správně rozsudky nižších soudů opačný názor, že nestačí, by žalovaná pozůstalost byla ve sporu řádně zastoupena, byla-li žaloba doručena pouze jednomu z několika přihlášených dědiců. Názor tento lze jen schvalovati. Pozůstalost zastupují po zákonu všichni dědici, a je-li žalována, nelze žalobu řídit pouze proti některým z více dědiců jako zástupcům pozůstalosti (rozh. čís. 2758 sb. n. s.). Správně bylo podotčeno v napadeném rozsudku, že jen v tom případě, když někteří dědici uznali dluh, a jiní popřeli, není třeba zatahovati do sporu jako zástupce pozůstalosti ty dědice, kteří zažalovanou pohledávku již v pozůstalostním řízení uznali. Tu postačí doručiti žalobu jen těm, kteří popřeli přihlášenou pohledávku (rozh. čís. 566 sb. n. s.). Ale těmto nezbytně musí poskytnuta býti příležitost k zastupování pozůstalosti ve sporu, protože právě vzhledem k svému stanovisku k zažalované pohledávce mohou jediné žalovanou pozůstalost hájiti. Jejich zájem na výsledku sporu toho nutně vyžaduje a když žalobkyni to bylo znemožněno, má nyní zájem na tom, by dřívější rozsudek a řízení byly prohlášeny zmatečnými. Právo postihu proti spoludědici z důvodu, že v základním sporu účinně pozůstalost nezastával, jest pro žalobkyni prostředkem vzdálenějším a pochybným s ohledem na subjektivní přesvědčení spoludědice, že pohledávku uznává. Netřeba se zabývati, jak činí odvolací soud, ještě tím, zda zmatečným byl rozsudek z toho důvodu, že po vydání odevzdací listiny nemohla již pozůstalost jako taková býti žalována, nýbrž dědici sami. Nerozhoduje, koho měl žalobce základní rozepře žalovati, nýbrž, kdo byl žalovanou stranou; tou byla pozůstalost, která však nebyla řádně ve sporu zastoupena, a proto právem bylo rozhodnuto, že rozsudek a řízení proti ní provedené je zmatečné dle Šu 529 čís. 2 c. ř. s.

Čís. 4940.

Více osob ručí za škodu společně a nedílně i tehdy, vzešla-li z nedopatření těchto více osob a podíly jednotlivců nedají se určit. Lhostejno, že činnost více osob byla trestně různě kvalifikována.

(Rozh. ze dne 21. dubna 1925, Rv I 334/25.)

Žalobcův kůň šlápl na drát státního telefonního vedení, který se byl přetrhl, s dráty městské elektrovodní sítě obce P. pod telefonními dráty přes ulici vedenými se spojil, a byl elektrickým proudem této městské sítě na místě usmrčen. Trestním rozsudkem byl uznán vinným jednak zřízenec telefonu přestupkem podle Šu 432 tr. zák. a zřízenec elektrárny obce P. přestupkem dle Šu 431 tr. zák. Žalobní nárok na náhradu škody proti obci P. uznal procesní soud první stolice co do důvodu z polovice po právu. Odvolací soud uznal žalobní nárok co do důvodu zcela po právu. Důvody: Nesprávné posouzení věci po stránce právní spatřuje odvolatel v tom, že první soud, ač správně